

порушити соціальний спокій у Речі Посполитій. У кінці поеми П. заявляє про своє бажання написати ще ряд творів “на лад аонійський”, але доля їх, якщо вони були написані, залишається невідомою. Після 1601 жодних даних про життя П. поки що не віднайдено.

Твори: De bello Ostrogiano ad Pianctos cum Nisoviis libri quattuor a Simone Pecalidis Artium Baccalaureo conscripti. Cracoviae, 1600; Пекалід С. Про Острозьку війну під П'яткою

проти низових // Українська поезія XVI ст.- К., 1987.- С. 195-242; Пекалід С. Про Острозьку війну під П'яткою проти низових // Українські гуманісти епохи Відродження. Антологія.- К., 1995.- Ч. 2.- С. 40-77.

Літ.: Кардашевич.- С. 138-139; Стратій Я. Реформаційні і гуманістичні ідеї в Острозькому культурно-освітньому центрі в контексті міжслов'янських впливів // Історія і культура слов'ян.- К., 1993.- С. 93-95; Wos K. Pękala Szymon // Polski Słownik Biograficzny.- Wrocław; Warszawa; Kraków; Gdańsk, 1980.- Т. 25.- С. 728-729.

Перлштейн Яким (рік нар., дата смерті невід.)

один із перших істориків і археографів м. Острога, краєзнавець, вчитель Острозького дворянського училища, на поч. 40-х рр. XIX ст. - в 50-х рр. - редактор “Вольнских губернских ведомостей” (Житомир). Вірогідно зафіксовано, що П. Був редактором “ВГВ” з 1854. 1845 обраний членом-кореспондентом Київської Археографічної комісії - “Временной (Киевской) Комиссии для разбора древних актов”. Тісні творчі зв'язки мав П. з іншим археографічним, науково-історичним центром - ОИДР при Московському ун-ті, спочатку був його кореспондентом, а в 1850 обраний “сореєнователем”. П. підтримували визначні діячі української історіографії і культури О.Бодяньський і М.Максимович, який цікавився історією Острога. З історії Острога П. опублікував в органі ОИДР - “Чтениях” - в 1847, засновану на неопублікованому документі - *акті поділу острозьких володінь В.-К.К. кн. Острозького між його синами Янушем і Олександром 1603*, статтю “Описание города

Острога” (Чтения ОИДР.- 1847.- Кн. 4.- С. 137-142) з схематичним планом міста. Продовженням цієї публікації є стаття П. “Несколько слов о княжестве Острожском” (Временник ОИДР.- 1852.- Кн. 14.- С. 33-48). Невдовзі у “Вольнских губернских ведомостях” (1855, № 4) була опублікована його ж стаття “Очерк истории типографий на Вольни”, де вміщені відомості про острозьку друкарню XVI - поч. XVII ст. Опублікував ряд статей про Луцьк і Луцьке братство. В 1854-1857 у “ВГВ” надруковано 15 статей П., причому найбільш плідним був 1856 - надруковано 7 статей.

Листування: П. з ОИДР у Рукописному відділі ДБР (РДБ) - ф. 203.- Кн. 10.- Арк. 233; Кн. 11.- № 6.- Арк. 82, 145; Кн. 12.- № 10.- Арк. 18; Кн. 13.- № 7.- Арк. 269.

Публ.: Перлштейн І.- С. 137-142; Перлштейн П.- С. 33-48.
Літ.: Журба О.І. Київська археографічна комісія 1843-1921. Нарис історії і діяльності.- К., 1993.- С. 41, 46, 73, 177; Ковальський М.П. Яким Перлштейн - дослідник Острога і Волині // Матеріали V наук.-краєзн. конф. “Остріг на порозі 900-річчя”.- Острог, 1994.- С. 64-67; Лященко А. Вольнские Губернские Ведомости в 1838-1887 гг. [бібліографія “ВГВ” за роки 1838-1887] // Живая старина.- Спб., 1893.- Вып. II.- С. 265-266 (вступна стаття), 266-278 (перелік назв статей).

Петро Конашевич-Сагайдачний (див. - Сагайдачний Конашевич Петро)

Петро Скарга (див. - Скарга Петро)

Портретний живопис **Острожчини** (див. - Живопис портретний Острожчини XVI-XVIII ст.)

“Послання...” Ієремії (Траноса) після 1583 р.

місце і дата друку точно не встановлені. Вважається, що книга була надрукована в

Острозі після 1583. До складу книги входять послання: 1) до К.К.Острозького; 2) до київського митрополита Онисифора і єпископів; 3) до єпископа Пінського і Турівського Кирила; 4) до міщан м. Вільна. “Послання” були написані з приводу календарної реформи 1582 у відповідь на звернення В.-К.К. кн. Острозького до Константинопольського патріарха. У наступному, 1583, Ієремія звернувся до митрополита та єпископів Київської митрополії теж стосовно справи введення нового календаря. Характеристика книги: 4° (6) арк. Рядків - 29; шрифт: 10 рядків - 50 - 51 мм (шрифт *Острозької Біблії*); орнамент: ініціал, виливні прикраси; герб князів Острозьких на останній сторінці.

Місця зберігання: Росія - Спб.: РНБ; Польща - Варшава: Нац. б-ка; Вроцлав: Б-ка Нац. ін-ту ім. Оссолінських. Публ.: Малышевский И. Александрийский патриарх Мелетий Пигас и его участие в делах русской церкви. - К., 1872. - Т. 2. - С. 84, 92, 98-101.

Каталоги стародруків: Быкова.- № 5.- С. 21-22; Запаско, Ісаєвич.- І.- № 16.- С. 29; Каратаєв І.- № 109.- С. 224-227; Каратаєв ІІ.- № 88.- С. 15-16; Максименко.- № 187.- С. 35; Ундольський.- № 95.- Ствп. 16.

“Правило истинаго живота христіанского” (Псалтир з возслідуванням) 1598 р.

оригінальний заголовок: “Сіа книга, правило истинаго живота христіанского, нарицатиса достойна”. Нижче заголовка на цьому ж титульному аркуші дрібнішим шрифтом відзначена роль у виданні цієї книги *Костянтина-Василя кн. Острозького* з перерахуванням його титулів та повелінням надрукувати її в Острозі (вийшла з друку 23.12.1598): “Божією помістю повелѣніємъ же і всѣмъ накладомъ благочестиваго и христілюбиваго князя Константина, въ святомъ крещеніи нареченаго Василя, княжати Острозскаго, воеводи Кієвскаго, маршалка земли Волинское, старосты Владимирскаго, и проча, з друкарни его острозское выдана естъ”. Для встановлення прізвища видавця або укладача та точної дати виходу в світ книги надійним джерелом є післямова на 438-му аркуші цієї книги: “До здѣ еже по Бозѣ конецъ и съвершеніе пріать книга сіа правило истиннаго живота христіанского названа. Божією милостию, повѣлениємъ и всѣмъ накладомъ вышей менованаго благочестиваго князя Константина въ святомъ крещеніи нареченаго Василя княжате Острожскаго. Снисканвіємъ же отъ святыхъ божественныхъ писаній, и трудомъ многогрѣшнаго худжьшаго въ христіанехъ, убогаго Василя...”. На основі цього речення І.Каратаєв подав заголовок даної книги - “Правило истиннаго живота...”, а не “Псалтырь”. Таким чином, в книзі, як і у збірнику 1588 (“Книжица” у 6-ти розділах), зазначено авторство даного тексту - анонімого полеміста Василя, який традиційно вже вважається *Василем (Василієм) Суразьким*. У кінці післямови цієї книги подані її вихідні дані: “Скончажеся и съвершися книга сіа в лѣто отъ сздания миру зрз (7107. - авт.), а отъ по плоти рождест(ва) Господа Бога и Спаса нашего Ісуса Христа, афчи (1598. - авт.), месеца декабрія. На день святыхъ і (10. - авт.) мученикъ въ

Критѣ страдавшихъ, числомъ кг (23. - авт.).” Формат книги - в октаву (8°). Аркуші різної нумерації: (4), 44, (7), 439 арк. Всього загальна кількість аркушів - 496. Нумерація аркушів - кирилична. Шрифт, хоч і дрібний, досить гарний і чіткий. При друкуванні використана і кіновар, тобто друк у два кольори - чорний і червоний. У книзі наявні прикраси: заставки, ініціали, рамка на титулі. На звороті заголовного аркуша-зображення на всю сторінку повного герба князів Острозьких, по боках якого вміщені заголовні літери: К К К О. Вгорі над гербом вміщено такий текст: “Костянтин Костянтинович княжа Острозское, воевода Кієвскій”. Внизу герба - “маршалокъ земли Волинское, староста Владимирскій и проча.” Структура видання: 1.Святці (“По образу Божію... Посемъ деньникъ, сирѣчь святцы в коротцѣ с показаніємъ доволнымъ(ь), како водити и правити ихъ(ь) имама, которые водлугъ солнечнаго обыходу з рукою лѣту, купно же и съ настатіємъ луннымъ и съ азбуками пасхальными съчинений суть”) (арк 2-29). 2.Про новоутворений (григоріанський) календар, який був неприйнятий православними (“... Такъ о новоутвореномъ богопротівномъ календарю, о немъ же еще кто съ вниманіємъ разсудителнѣ прочитающе оувѣсть и познаеть яко солнечное и луное теченіе съ пасхалиєю предано естъ христіаномъ, не на волхваніе, і недовѣдомыхъ... вещей...”) (арк 29-38). 3.Пасхалії (“Посемъ ключъ пасхалии, и скара и луное теченіе, с показаньи доволнымъ, како то обрѣтати, или знайдовати имама”) (арк 39-44). 4.Псалтир (“Самыя книги начало. Первое съ предсловіємъ доволнымъ ѱалтырь блаженнаго Давида пророка и царя”) (сім перших аркушів третього рахунку). 5.Часослов, який розпочинається словами “Начало вечерні...” (арк 1-438 четвертого рахунку). 6.Додаткові статті. 7.Післямова, яка розпочинається словами: “До здѣ еже по Бозѣ конецъ и съвершеніе пріать книга сіа, правило истиннаго живота христіанскаго названа...” (арк. 438). Текст післямови